

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BİYOLOJİ SÖZLÜĞÜ

'A'

Abiyogenez: Canlıların cansız maddelerden meydana geldiğini savunan görüş.

Absorbsiyon : Bir maddenin enerjiyi veya diğer bir maddeyi emebilme, soğurma yeteneğidir.

Açık dolaşım: Kanın damarlardan dokular arasındaki özel boşluklara yayılıp, madde alış-verişi olduktan sonra toplayıcı damarlarla kalbe dönmesine denir.

Adaptasyon: Canlının yaşama ve üreme şansını artıran çevreye uyumunu sağlayan ve kalıtsal olan özellikler.

Adenin : Nükleik asitlerin yapılarında bulunan azotlu bir pürin bazıdır. Adenin yapısına katıldığı bazı moleküller ; ATP, ADP, AMP, NAD, NADP vs.

Adenovirüsler : Çift zincirli DNA molekülüne sahip virüslere denir. Boyutları 70 - 80 nm olup hayvanlarda bazı tümörlere neden olur.

Adenozin trifosfat (ATP): Canlıların doğrudan kullandığı hücresel enerji molekülü, biyolojik enerji.

ADH : Metabolik faaliyetler sonucunda oluşan alkoller, keton ve aldehit gruplarına çeviren enzimlerden birisi.

Adrenalin: Böbrek üstü bezinden salgılanan hormon.

Aerobik solunum: Hücrede yalnız moleküler oksijenin kullanıldığı bir solunum şeklidir.

Aerob organizma : Ancak oksijen varlığında yaşayabilen organizmalara denir (tam tersi "Anaerob").

Aglütinasyon: Kan hücrelerinin kümeleşerek pıhtılaşması.

Akson: Sinir hücrelerinin uzun uzantısı.

Aktif taşıma: Yarı geçirgen bir zarda maddelerin az yoğun ortamdan çok yoğun ortama enerji harcarak geçmesi olayıdır.

Aktin: Kaslarda kasılmayı sağlayan protein yapıdaki ince iplikler.

Alel: Bir karakter üzerinde aynı yada farklı yönde etkili olan iki veya daha fazla genden herbiri.

Alg: Sulu ortamda yaşayan yosun.

Allantoyis kesesi: Yumurta içindeki metabolik artıkların depolandığı embriyonik kese.

Alveol: Akciğerlerde genişlemiş küçük kesecik.

Amino asit: Proteinlerin yapı taşıdır. Bir amino asit, amino grubu (NH₂) ile bir karboksil grubu (COOH) taşıyan bileşiklerdir. Çok sayıda amino asit birleşerek proteinleri oluşturur.

Amonyak (NH_3): Protein metabolizması sonucu oluşan azot ve hidrojen bileşimi olan keskin kokulu bileşik.

Anaerobik solunum: Hücrede moleküler oksijenin kullanılmadığı bir solunum şeklidir.

Anfetamin : Merkezi sinir sisteminde güçlü bir uyarıcı etkisin olan uyuşturucu madde.

Anizogami: Farklı şekil, büyüklük ve yapıdaki gametlerin birleşimiyle yapılan eşeyli üreme şekli.

Antiasit: Asit giderici

Antidiüretik hormon: Böbreklerden suyun geri emilmesini sağlayan ve hipofizin arka lobundan salgılanan hormon.

Antijen: Canlı vücuduna dışarıdan giren ve antikor oluşmasını sağlayan yabancı madde.

Antikodon: tRNA'daki üçlü baz dizilişi.

Antikor: Vucuda giren yabancı maddeleri yok etmek için vücudun ürettiği savunma maddesi.

Apandis: İnce bağırsak ile kalın bağırsağın birleştiği yerde parmak şeklinde bir çıkıntı.

Apandisit: Apandisin iltihaplanması.

Apoenzim: Enzimin koenzim olmadan etkinlik gösteremeyen protein kısmıdır.

Atmosfer basıncı: Atmosferin yer yüzünde bulunan her cisim üzerine yaptığı basınç. Deniz seviyesinde, 760 mm'lik civa sütununun 1 cm² alana yaptığı basınç "1 atmosfer" basıncıdır.

Atriyum : Kalbin önde bulunan iki odası (kulakçık).

En Üste Dön

'B'

Bağışıklık: Bir organizmada, mikroorganizmalara ve bunların oluşturduğu maddelere karşı oluşturulan normal olmayan şartlara karşı koymayı sağlayan, doğal yada sonradan kazanılmış direnç.

Bakteri: Monera aleminde yer alan zarla çevrili gerçek ve belirgin çekirdeği ve organelleri bulunmayan prokaryotik yapıdaki en ilkel tek hücreli canlı.

Bakteriyofaj : Bakterileri enfekte ederek ölümlerine neden olabilen virüslere verilen genel ad.

Bal özü:Çiçekler tarafından salgılanan tatlı ve genellikle kokulu bir sıvı.

Balzam : Genellikle odunsu bitkilerden elde edilen reçine ve bu reçinelerden yapılan ilaç.

Başkalaşım: Bazı böcek ve kurbağa gibi canlıların, yumurtadan çıktıktan sonraki gelişme evrelerinde yapısal değişikliğe uğrayarak atalarına benzer hale gelmeleri.

Bazal metabolizma: Hayatın devamı için şart olan asgari metabolizma faaliyeti.

Bazal metabolizma hızı: Besin alınması ve hareketsiz durumda vücudu canlı tutmak için

gerekli enerji tüketimi.

Besi doku : Bir tohumun çimlenip ilk yapraklarını verinceye kadar geçen sürede besin ihtiyacını karşılayan doku.

Bipolar : İki uçlu veya iki kutuplu olma durumu.

Beyin: Omurgalılarda kafatası içindeki merkezi sinir sisteminin bir bölümü.

Birim zar: Elektron mikroskobunda arası açık renk iki koyu çizgi halinde görülen iki protein tabakası halinde bulunan lipid tabakasından oluştuğu varsayılan yapı.

Bistüri: Laboratuarda kullanılan keskin bıçak.

Bivalent : Sentromeri henüz bağlı iki homolog kromozomun kardeş kromatitler oluşturmak üzere kendilerini eşlemesi sonucu oluşan grup.

Biyogenez: Canlıların kendilerine benzeyen canlılardan oluştuğunu açıklayan görüş.

Biyokütle: Belirli bir alan ve hacimde bulunan canlı ağırlığa biyokütle denir.

Biyosfer: Dünyadaki bütün canlıların yaşadığı 16-20 km kalınlığında tabaka. Biyosferin deniz seviyesinden 8-10 km'si atmosfere, 8-10 km'si okyanusların dibine doğru uzanır.

Biyotik potansiyel : Bir popülasyonda ölümlerin en az, çoğalmaların en yüksek düzeyde olması sonucu popülasyonun en çok artma oranı.

Blastula: Döllenmiş yumurtanın bölünmeler sonucu, ortası sıvıyla dolu olan bir hücre tabakasından oluşan yapı.

Bowman kapsülü: Nefronun ucunda, glomerulusu saran yarım küre şeklindeki bölüm.

Bronş: Soluk borusundan ayrılan akciğerlere giden iki boru.

Bronşit: Bronşlarda bakterilerin yerleşip üreyerek iltihaplanması.

En Üste Dön

'C'

C Vitamini : Meyve ve sebzelerde bulunan, eksikliğinde bağ dokusunda zayıflamalara yol açan bir vitamin türü.

Cenin: Gelişmenin erken dönemindeki embriyoya verilen ad.

Cıvık mantarlar : Hem bitkisel hemde hayvansal özellik gösteren, gövdeleri ya tek yada çok çekirdek içeren, uygun olmayan şartlarda " Sklerotyum " adı verilen bir kist oluşturan canlılar.

Cins : Canlıların sınıflandırılmasında kullanılan bir terim olup, türleri içerisine alan taksonomik bir gruptur.Örneğin köpek (Canis), meşe (Quercus) gibi.

Copper bezi: Seminal sıvının oluşturduğu bezlerden biri.

Crossing-over: Eşey ana hücrelerinde gerçekleşen mayoz bölünmenin profaz I safhasında oluşan tetratların kromatitleri arasındaki parça değişimi.

En Üste Dön

'Ç'

Çenek: Tohum yaprağı. Tohumun yapısındaki bitki taslağında bulunan yapraklardan her biri.

Çift çenekli bitki (Dikotiledon): Embriyolarında iki çenek yaprak (kotiledon) bulunan bitkiler. İletim demetleri gövdede belirli bir düzende yerleşmiştir.

En Üste Dön

'D'

D - amino asit : Bakteri hücre duvarlarının polipeptidlerinde bulunan, proteinlerde bulunmayan amino asit.

Dalak : Omurgalı hayvanlarda lenfositlerin farklılaştığı ve alyuvarların parçalandığı, kan damarlarının bol olduğu lenfoid organlardan biri.

Deaminasyon : Bir molekülden amino grubunun çıkarılması işlemi.

Dekstrin: Çay şekeri cinsinden bir cins şeker.

Delesyon : Bir tip kromozom mutasyonu sonucunda DNA daki bir bazın yada bazların yok olması hali.

Dendrit: Sinir hücresinin kısa olan uzantısı.

Dentin : Kollagen ve kalsiyum tuzlarından yapılmış omurgalı hayvanların dişinin içteki sert kısmı.

Deoksiribonukleik asit (DNA): Canlılardaki yönetici molekül.

Deoksiribonukleotid: DNA'nın yapıtaşı olan molekül.

Deoksiriboz: $C_5H_{10}O_4$ bileşiminde olan ve DNA'nın yapı birimlerinden biri olan şeker. Genel adı pentoz olan monosakkarit.

Deplazmoliz: Plazmolize uğramış hücrenin tekrar su alarak eski haline dönmesi.

Dermis: Hayvanlarda derinin alt tabakasına verilen ad.

Difüzyon: Moleküllerin hareket enerjileriyle çok yoğun ortamdan az yoğun ortama hareket etmesi.

Dihibrit: İki karakter bakımından melez olan bireylere verilen ad.

Dikotiledon: Embriyosunda iki çenek yaprağı bulunan bitki.

Dimorfizm : Bir türün iki farklı forma sahip olma durumu.

Diploid: 2n kromozom takımı taşıyan hücre.

Disakkarit: İki mol monosakkaritin dehidrasyonu sonucu oluşan çift şeker. Maltoz, sakkaroz, laktoz gibi.

Diyabet: Şeker hastalığı.

Doğalgaz: Yer kabuğunun içinde metan, etan gibi çeşitli hidrokarbonlardan oluşan yanıcı gaz.

Doku: Belirli bir işi yapmak üzere özelleşmiş hücreler topluluğu.

Dominant: Baskın gen.

Döllenme: Yumurta ve spermin birleşmesi.

Döllenme borusu: Spermlerin yumurtayla birleştiği ve zigotu oluşturduğu tüp.

Döl yatağı: Uterus. Dişi üreme sisteminde, fetusu doğuma kadar beslemek ve barındırmakla görevli kas yapısında bir organdır.

Duyu siniri : Dış yada iç reseptör organlardan yada duyu alıcılarından alınan uyarıları sinir merkezine ileten sinirler.

Düz kas : İç organların hareketini sağlayan ve istemsiz çalışan, demetler halinde, uzun, iğ biçimli, tek çekirdekli kas hücrelerinin bağ dokusu içerisinde meydana getirdiği kas tipi.

En Üste Dön

'E'

Efektör: Bir organizmanın uyarıya karşı reaksiyon gösteren vücut kısmı, örneğin kas.

Ekdoderm: Embriyo gelişimi sırasında meydana gelen dış tabaka.

Eklem: İskelet sistemini oluşturan, iki yada daha fazla kemiğin birbirine eklendiği kısım.

Ekoloji: Canlıların birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkilerini inceleyen bilim dalı.

Ekosistem: Bir çevredeki canlı ve cansızların tümü.

Eksositoz : Tek hücreli bir ökaryot canlının artık maddelerini boğum yaparak hücre dışına atma işlemi.

Embriyo: Yumurtanın döllenmesinden sonra, oluşan canlı taslağı.

Emülgatör: Besinlere katılan ve onların kararlı emülsüyon haline gelmesini sağlayan katkı maddesi.

Endoderm: Embriyo gelişimi sırasında meydana gelen iç tabaka.

Endokard: Kalbin içini örten bir sıra yassı epitel dokudan oluşan zar.

Endokrin bez: İç salgı (hormon) bezi.

Endositoz : Tek hücreli bir ökaryotun besin maddelerini boğum yaparak hücre içine alma işlemi.

Endosperm: 3n kromozomlu besi doku.

Enfeksiyon : Bakteri, virüs, mantar yada protozoonların organizmaya girmesi durumu.

Enzim: Hücre içinde üretilen ve bütün hayat olaylarını başlatan, hızlandıran, protein yapısındaki katalizörler.

Epididimis: Erkek üreme sisteminde, testislerin üzerinde bulunan spermilerin olgunlaştığı ve kısa bir süre depolandığı yer.

Epitel: Vücut dış yüzeyini, organların iç yüzeyini örten hayvansal doku.

Erepsin: Proteinlere etki eden ince bağırsak özularında bulunan enzim.

Ergotin: Çavdar mahmuzu özütü. İlaç yapımında kullanılır.

Eritrosit : Yapısında oksijen bağlama yeteneği olan hemoglobini bulunduran kan hücresi (alyuvar).

Erozyon : Ekolojik faktörler nedeniyle toprağın verimli tabakasının bulunduğu yerden, su, rüzgar, dalga ve buz gibi etkenlerle taşınması.

Eşey: Cinsiyet.

Eşeyli üreme: Farklı iki eşey hücresinin birleşmesiyle bir canlı oluşması.

Eşeysiz üreme: Bir canlının özelleşmiş üreme hücrelerini meydana getirmeden tıpatıp atasına benzer canlıların oluşmasını sağlayan üreme şeklidir.

Eşik sinyali : Bir sinir hücresinde uyarının zarda değişiklik yapması için gereken minimum potansiyel farkı.

Etoloji: Canlıların davranışlarını inceleyen bilim dalı.

En Üste Dön

'F'

Fagositoz: Hücre zarından geçemeyen büyük katı moleküllerin yalancı ayaklarla hücre içine alınmasıdır.

Farinks: Ağız ve burun boşluklarıyla, gırtlak ve yemek borusu arasındaki boşluk, yutak.

Fauna: Belirli bir coğrafi alanda bulunan hayvan türlerinin tümü.

Fenoloji : Çiçek açma, üreme, göç gibi iklim ve çevre koşullarına bağlı, periyodik biyolojik olayların incelenmesi ve kaydı.

Fermantasyon: Bazı mikroorganizmaların ürettiği enzimlerin etkisiyle organik maddelerin uğradığı değişiklik.

Fetüs: Embriyonun üçüncü aydan doğuma kadar tüm organ taslakları oluşmuş hali.

Fibril: Telcik. (miyofibril=kas telciği; nörofibril=sinir telciği)

Fibrin: Kanın pıhtılaşmasıyla oluşan ipliksi, ağsı yapı.

Filogenetik sınıflandırma: Canlıların akrabalık derecelerine göre sınıflandırılması. Doğal sınıflandırma.

Filotaksis : Gövde ekseninde yaprakların diziliş şekli.

Filtre: Akışkan olan sıvı yada gazı süzmeye yarayan gözenekli madde. Akışkandaki asıltı, çamursu ya da katı maddeleri ayırmaya yarar.

Fitoplankton: Çoğunlukla bir hücreli su yosunlarından oluşan, sularda yaşayan bitki topluluğu.

Fizyoloji: Canlılardaki yaşamsal olayları (işleyişi) inceleyen bilim dalı.

Floem: Bitkilerde organik besin taşıyan, canlı, iletken doku, soymuk borusu.

Flora: Belirli bir coğrafi alanda bulunan bitki türlerinin tümü.

Folikül: Memelilerde yumurtalıkta bulunan ve olgunlaşmış yumurtayı taşıyan kesecik.

Fosfataz : Bir molekülden su kullanarak fosfat grubunu ayıran enzim.

Fosfodiester bağı: DNA'daki fosfat ile şeker arasındaki bağ.

Fosfoprotein : Protein sentezlendikten o proteine proteinkinazlarla fosfor eklenmiş hali.

Fosforilasyon: ATP üretimi.

Fosil: Milyonlarca yıl önce yaşamış canlıların korunarak bu güne kadar gelmiş kalıntıları.

Fotoreseptör: Işığı algılayabilen duyu hücresi, almaç.

Fotosentez: Yeşil bitkilerin, güneş enerjisi ve klorofil pigmenti yardımıyla CO₂ ve H₂O'dan besin maddelerini üretmesidir.

Fruktoz : Genellikle meyvelerde bulunan ve yapısında 6 karbon atomu içeren bir çeşit şeker molekülü.

Fundus: Midenin genişlemiş kısmı.

Fungusit: Mantarla mücadele ilaçları.

En Üste Dön

'G'

Galaktoz : Altı karbonlu bir tür şeker (aldoz şekeri).

Gamet: Erkek ve dişi üreme hücresine verilen ad.

Gangliyon: Merkezi sinir sistemi dışında bulunan, sinir hücrelerinin gövdelerinden oluşan sinir düğümü.

Gastrin : Mide suyunun salgılanmasını uyaran ve mideden salgılanan bir peptid hormonu.

Gastrula : Embriyonun blastuladan sonra oluşan, hücreleri içeri çökmesiyle ilk bağırsak boşluğunu meydana getiren erken embriyonik safha.

Gen: DNA molekülünün ortalama 1500 nukleotitten oluşmuş canlının kalıtsal özelliklerinden herhangi birini taşıyan parçası.

Genetik: Kalıtım bilimi.

Geniz: Burun ve ağız boşluğunun arkasındaki kısım.

Genom : Bir organizmanın sahip olduğu genetik şifrelerin tamamı.

Genotip: Canlının sahip olduğu genlerin toplamı.

Geometrik dizi: 2-4-8-16-32-64 şeklinde devam eden bir artış şekli.

Gibberellin: Bitki büyüme hormonu.

Glikojen: Hayvanlarda besinlerle alınan karbonhidratların karaciğer ve kaslardaki depo şekli.

Glikolipit : Genellikle hücre zarlarında bulunan, lipidlerin şeker moleküllerine kovalent bağlarla bağlanması ile meydana gelen bileşik lipid.

Glikoz: (Heksoz) $C_6H_{12}O_6$ molekül yapısındaki karbonhidrat.

Gliserin: Lipidlerin (yağların) yapısına katılan temel bir madde.

Glomerulus: Böbrekteki nefronların bowman kapsülü içinde bulunan kılcak kan damarları ağı.

Glukagon: Pankreas tarafından üretilerek kana verilen, kan şekerini artırıcı etki yapan hormon.

Gonad: Üreme hücrelerini meydana getiren üreme organları.

Grana: Kloroplastlar içindeki klorofil taşıyan yapı.

Granül: Stoplazmada bulunan küçük tanecikler.

GTP : Hücre içerisinde meydana gelen bazı biyokimyasal reaksiyonlarda enerji için kullanılan bir tür molekül (Guanozin tri fosfat).

Guanin : DNA ve RNA nın yapısına katılan bir pürin bazı.

Guatr: Tiroid bezinin büyümesi sonucu oluşan hastalık.

Gutasyon: Bitkilerin yapraklarından damlalar halinde su atılması.

[En Üste Dön](#)

'H'

Habitat: Bir organizmanın doğal olarak yaşadığı ve üreyebildiği yer.

Habitus : Bir bitki yada hayvanın genel görünüşü.

Haploid: Olgun bir üreme hücresinde bulunan kromozom sayısı, vücut hücrelerinin sahip olduğu kromozom sayısının yarısına sahiptir. Kromozom sayısının yarıya inmesi sonucu oluşan "n" sayıda kromozom taşıyan hücrelere haploid hücre denir.

Havers kanalı: Kemik dokudaki, sinir ve kan damarlarının geçtiği kanal.

Heksoz : Altı karbonlu monosakkarit.

Helikaz : DNA nın kopyalanması sırasında DNA nın helik zincirini fermuar gibi açan enzim.

Hemoglobin: Alyuvarlarda O_2 ve CO_2 taşıyan, demir içeren protein.

Hepatit B : Kan yoluyla bulaşan ve karaciğer rahatsızlıklarına yol açan bir tür virüs.

Herbivor : Otlarla beslenen hayvanlara verilen genel ad.

Hermafroditizm: Her iki eşeyede sahip canlı

Heterojen : Değişik karakterlere yada yapılaraya sahip olan.

Heterosis: (melez gücü) Melezlerin atalarına göre kazandıkları üstünlük.

Hibrit: Melez

Hidroliz : Bir molekülün kovalent bağlarının su ile parçalanarak ayrılan kısımların birine H diğerine OH grubunun eklenmesi.

Hipotalamus: Ön beynin alt bölgesi olup bazı organ ve bezlerin çalışmasını düzenleyen kısmı.

Hipotonik : İzotonik sıvıdan daha düşük osmotik basınca sahip olan sıvı.

Histoloji: Dokuları inceleyen bilim dalı

Homeostasi: Bir organizmanın içinde yaşadığı ortamla madde alış verişini yaparak, kendi iç ortamını belli sınırlar arasında dengede tutması.

Homojen: Bütün birimleri aynı yapıda, aynı nitelikte olan

Homolog kromozom: Biri anneden, diğeri babadan gelen aynı gen çiftine sahip kromozomlar.

Hormon: Vücudun bir kısmında oluşturulan sonrada difüzyonla yada kan dolaşımıyla diğer kısımlarındaki hücrelere taşınarak onların çalışmalarını düzenleyen özel maddeler.

En Üste Dön

'I'

IAA : Bitkilerde büyümeyi teşvik eden bir çeşit hormon.Uzun adı " İndol asetik asit ".

İslah: Bitki yada hayvanlarda türün iyileştirilmesi işlemi.

En Üste Dön

'I'

İçgüdü : Organizmayı o türe özgü olan bir amaca sürükleyen hareket eğilimi (Örneğin örümceğin ağ örmesi gibi)

İmplantasyon: Döllenen yumurtanın rahim'in (uterus) Yumuşak dokusuna gömülmesi, döl tutma

İmmünoloji : Organizmanın hastalıklara karşı direnç gösteren bağışıklık sistemini inceleyen bilim dalı.

İnorganik madde: Canlılardan elde edilmeyen ve canlıların yaşadığı çevrede bulunan maddeler(karbondiyoksit, su, tuz vs.)

İnsülin: Pankreasın ürettiği kan şekerini azaltan hormon

İnterferon: Hücrelerin virüslere karşı ürettiği özel savunma maddesi.

İnvitro : Hücrelerin, dokuların, organların ait oldukları organizmaların dışında yapay ortamlar içinde yetiştirilmeleri veya bulunmaları.

İnvivo : Ait olduğu hücre veya organizma içerisinde yapılan deney.

İris: Gözün saydam tabakasının altındaki damar tabakadan oluşan renkli kısmı.

İyon pompası : Hücre zarında bulunan ve iyon akışını düzenleyen kompleks protein molekülü.

İzogamet: Şekil ve büyüklük bakımından aynı olan gametler.

İzogami: Şekil ve büyüklük bakımından aynı olan dişi ve erkek üreme hücrelerinin birleşimiyle yeni canlı oluşumu

İzolasyon: Ayrılma, yalıtım. Biyolojide herhangi bir sebeple popülasyondaki fertlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin kesilmesi.

İzomeraz : Molekül içerisinde atomların yerlerini değiştiren enzim.

İzotonik : Hücrenin iç ve dış ortamının aynı osmotik basınca sahip olma durumu.

[En Üste Dön](#)

'J'

Jel : Kolloit sıvıların yada sollerin pıhtılaşması ile oluşan pelte koyuluğunda madde.

Jel elektroforez tekniği : Aynı elektrik yüklü moleküllerin jel matriks içerisinde büyüklüklerine göre ayrılması tekniği.

Jelatin : Açık sarı, suda çözünebilen ve hayvanlardan elde edilen pelte kıvamında, suda kaynatıldığı zaman çözünen, oda sıcaklığında katı hale geçen bir protein.

Jeomorfolojik: Yer şekillerinin engebe biçimlerine yönelik.

Jeotermal: Yer kabuğunun iç kısımlarında ısınan sıcak su yada bunlarda elde edilen enerji.

[En Üste Dön](#)

'K'

Kadavra: Tıp öğreniminde üzerinde çalışmak için hazırlanmış ölü insan ya da hayvan vücudu.

Kafein : Kahve taneleri ve çay yapraklarında bulunan, merkezi sinir sistemi üzerinde uyarıcı etkisi olan, fosfodiesteraz aktivitesini engelleyen bir pürin alkaloid.

Kalaza : Kuş yumurtalarında vitellusu (yumurta sarısı) karşılıklı iki taraftan zara bağlayan iki sarmal banttan her biri.

Kalıtım : Canlının genetik şifresinin kendisinden sonra gelen nesle/yavrulara aktarılması.

Kaliptra: Kökün ucunu yüksük gibi saran ve koruyan doku.

Kalsitonin : Tiroid bezi tarafından salgılanan, kemiklerde kalsiyum depolanmasını hızlandıran bir hormon.

Kambiyum: Çift çenekli bitkilerin gövde ve kökünde yer alan ve meristem hücrelerinden oluşan tabaka; yeni odun ve soymuk tabakaları oluşturarak bitkinin kalınlaşmasını sağlar.

Kanser : Organizmada meydana gelen ve hücreleri kontrolsüz büyüyen kötü huylu tümörlere verilen genel ad.

Kapalı Dolaşım: Kanın kalp ve damarlardan oluşan kapalı bir sistem içerisinde dolaşmasıdır.

Kapsit : Virüslerin nükleik asitinin dışında bulunan, bazı virüslerde tek tip, diğerlerinde birkaç tip proteinden oluşan protein kılıf.

Kas tonusu: İskelet kaslarının, dinlenme durumundaki kasılı hali.

Katalizör: Kimyasal tepkimeye katılmadan tepkimenin hızını artıran madde

Kazein: Sütte bulunan bir çeşit protein.

Keratin: Omurgalı hayvanların derisinin, tırnak saç, boynuz gibi yapılarında bulunan, suda çözünmeyen sert protein.

Kitin: Eklem bacaklı hayvanlarda dış iskeleti oluşturan proteinli polisakkarit.

Kloak: Kuşlar gibi omurgalı hayvanların sindirim, boşaltım ve üreme sisteminin açıldığı bölüm.

Klon: Genetik olarak birbirinin aynı olan canlılar.

Klorofil: Fotosentaz olayında güneş enerjisini kimyasal enerjiye çeviren yeşil pigment maddesi.

Kloroplast: Yeşil reklı klorofil pigmentini taşıyan plastid.

Kodon: Özel bir amino asiti şifreleyen üç nükleotitten oluşan mRNA üzerindeki birim.

Koenzim : Bir enzimi aktif hale getiren, enzimin protein olmayan organik bileşeni.

Kohezyon: Aynı cins moleküller arasındaki çekim kuvveti.

Kohlea: İç kulakta salyongozda bulunan yapı.

Kolesistokinin: İnce bağırsaktan salgılanan ve karaciğeri uyaran hormon.

Koloni: Aralarında işbölümü yapan tek hücreli organizmaların bir araya gelerek topluluk oluşturmaları.

Kolloid: Parçacık büyüklüğü 1-100 mm olan madde

Kondrin: Kıkırdak yapı hücrelerinin salgıladıkları ara madde.

Kondrosit: Kıkırdak doku hücreleri.

Konjugasyon: İki hücrenin geçici olarak gen alış-verişi yapmak için birleşmeleri.

Konsantrasyon: birim hacimde bulunan madde miktarı.

Kornea: Gözün ön tarafında sert tabakanın saydam kısmı.

Kotiledon: Çenek yaprak.

Kozmik: Yıldızlar arası, uzaylarla ilgili olan

Kozmik madde: Evreni meydana getiren madde.

Kromoplast: Bitkilerde sarı, kırmızı, turuncu renkli pigmentleri taşıyan plastidler.

Kromotin iplik: Dinlenme halindeki ökaryot hücrenin çekirdeğinde bulunan kromozomların karmaşık hali.

Kromozom: Prokaryot ve ökaryot hücrelerde üzerlerinde genleri taşıyan DNA ve nükleoproteinden oluşmuş yapı.

Kroner damarlar: Kalbi besleyen ince atardamarlar.

Krossing over: Mayoz bölünmede, tetratların kromotidleri arasında karşılıklı gen alış-verişi, parça değişimi.

Kök basıncı: Bitki köklerinin topraktan su emme kuvveti.

Ksilem: Odun borusu. Su ve mineral taşıyan cansız iletim borusu.

Kütin: Yaprak yüzeyinde su kaybını önleyen mumsu, su geçirmez madde.

En Üste Dön

'L'

Laktoz : Sütte bulunan ve sütün buharlaşmasıyla kristal halde toplanan bir disakkarit.Süt şekeri.

Larva: Balık, kurbağa, böcek gibi hayvanların hayat devrelerinde, ana babaya benzemeyen ve başkalaşım geçiren yavru hali.

Lenf: Akyuvar içeren, kan plazmasına benzeyen renksiz sıvı.

Lenfatik sistem : Omurgalılarda vücuda yayılmış, kan dolaşım sisteminin uçlarına bağlı ince kılcal ağ.

Lentisel: Kovucuk. Mantar özüne dönüşmüş gövde kısımlarında havanın girip çıkmasını sağlayan aralıklar.

Leptoten : Mayoz bölünme profazında görülen ve kromatin maddesinin ince iplikler halinde ortaya çıktığı erken evre.

Lignin: Odun özü denilen su geçirmez madde.

Liyaz : Bir molekülün parçalanmasını yada bir grubun molekülden uzaklaştırılmasını sağlayan enzimler.

Lokus: Kromozomların üzerlerinde genlerin bulunduğu özel yerler.

Lop: Beyin, karaciğer gibi organların parçaları bölümleri.

Lökoplast: Bazı bitki hücrelerinde yedek besin depolayan renksiz madde.

Lökosit: Akyuvar, fagositoz yapan, antikor üreten, renksiz kan hücresi.

Lösemi : Beyaz kan hücrelerinde görülen kanserlerin genel adı.

Lütein: Folikül hücrelerinde meydana gelen, yumurta sarısına renk veren pigment.

Lusiferin : Derin deniz balıkları, sölenterler, ateş böceği gibi organizmalarda enzimle okside olunca ışık veren bir tür madde.

En Üste Dön

'M'

Makrofaj : Kan dokusundaki monositlerden farklılaşarak oluşan, bağ dokusunda makrofaj, akciğerlerde alveolar makrofaj, merkezi sinir sisteminde mikroglia ve kemik dokusundaki osteoklastlarla aynı olduğu düşünülen, mikroorganizmaları fagosit edip yok eden bağ dokusu hücresi.

Mantar : Mikroskopik yada makroskopik olan parazit, saprfit yada simbiyoz olarak yaşayan, klorofilsiz, zehirli yada zehirsiz olan canlı yapı.

Matriks: İçinde biyolojik olayların oluştuğu cansız, sıvı ortam.

Maya : Ekmek mayalanmasında kullanılan canlı yada ölü, tek hücreli mantar yada bakteriler.

Megaspor : Bazı deniz bitkilerinin üreme bölgelerinde meydana gelen, büyük sporlara verilen genel ad. Sporangiyum.

Melez: Herhangi bir karakter yönünden farklı iki arı dölün çaprazlanması sonucu oluşan heterozigot döl.

Meristem: Bitkinin değişmez dokularını oluşturan farklılaşmamış embriyonik bitki dokusu.

Mesane: Boşaltım sisteminin idrar toplanan torbası.

Mezenşim: Embriyonun gastrula safhasında aktoderm ve endoderm arasında meydana gelen hücre yığını.

Mezofil: Yaprığın üst ve alt epidermisi arasında kalan kısmı.

Metabolizma: Canlı organizmanın hücreleri içinde meydana gelen ve enzimlerle kontrol edilen olayların hepsi. Metabolizma ile enerji üretimi ve madde yapımı gerçekleştirilir. ATP üretimi ve protein sentezi iki önemli metabolik reaksiyondur.

Metagenez: Döl değişimi.

Mezoderm: embriyo gelişimi sırasında meydana gelen orta tabaka.

Mezozom: Bakterinin üremesi sırasında bakteri zarından kıvrımlar yaparak meydana gelen mitokondri benzeri yapı.

Mikron (m): Milimetrenin binde biri (1m =1/1000 mm)

Mikrospora : Bazı deniz bitkilerinde erkek üreme bölgeleri tarafından üretilen küçük eşey hücreleri.Mikrospor.

Mikrovillus : Silindirik yada kübik epitel (örtü) hücrelerinin üst yüzeylerinde emme yüzeyini genişletmek için hücrenin sitoplazmasından dışarı doğru yaptığı uzantılardır.

Mitoz: Bir hücreden aynı özellikte iki yeni hücre oluşturan hücre bölünmesi.

Miyelin: Bazı nöronların aksonlarının dışını saran, uyarı iletimini hızlandıran yağlı madde(kılıf)

Miyokard: Kalp kası

Miyozin: Kas hücrelerinde kasılmayı sağlayan protein yapıdaki kalın iplikler.

Modifikasyon: Çevre etkileriyle canlıların fenotiplerinde meydana gelen değişiklikler.

Monera: sistematikte bakteri ve mavi-yeşil alglerin toplandığı alem. Bu alemin içindeki canlılarda zarla çevrilmiş çekirdek ve organeller bulunmaz.

Monohibrit: Tek karakter bakımından melez.

Monokotiledon: Embriyolarında tek çenek yaprağına sahip bitki.

Monomer: Büyük moleküllerin hidrolizi sonucu oluşan en küçük yapı birimi.

Monoploid: (Haploid) tek (n) sayıda kromozoma sahip hücre.

Mukoza: Sindirim borusu, soluk borusu gibi iç organların iç yüzeyini örten ve mukus sıvısı salgılayan ince tabaka.

Mukus: Mukozada yer alan mukus hücreleri tarafından salgılanan kaygan, sümüksü koruyucu sıvı.

Mutant : DNA sında değişiklik (mutasyon) meydana gelmiş olan canlı.

Mutasyon: Canlılarda çevre şartlarıyla meydana gelen ve kalıtsal olan değişiklikler.

Mutualizm : İki canlının birbirlerinden faydalanarak birlikte yaşamaları.

[En Üste Dön](#)

'N'

Nasti: Bitkinin, uyarının cinsine göre yaptığı fakat uyarının yönüne bağlı olmayan davranışlar.

Nefridyum: Omurgasız hayvanlarda bulunan boşaltım organı.

Nefrit: Böbreklerdeki nefronlarıniltihaplanması sonucu oluşan hastalık.

Nefron: Omurgalı böbreğinin, idrar oluşturan yapısı ve işlev birimi.

Nekroz : Hücrelerin ve dokuların ölmesi durumu.

Nikotin : Bir nörotransmitter olan asetilkolinin faaliyetini engellediği için zehirli olan ve

tütünden elde edilen bir alkaloyid.

Nimfa : Yarı başkalaşım gösteren böceklerde, dış görünüşü ergine benzeyen, fakat eşey organları ve kanatları tam olarak gelişmemiş evre.

Nişasta : Bitkilerde depo maddesi olarak meydana getirilen polisakkarit

Nitrit asit: (HNO_3) Niterat asidi. Yüksek derecede aşındırıcı, renksiz ve dumanlı sıvı. Zehirleyicidir ve şiddetli yanıklara yol açar.

Nokta mutasyonu : DNA kopyalanması sırasında bir baz çiftinde meydana gelen değişiklik.

Nörogenez : Gelişme sırasında sinir sisteminin gelişme safhası (nörolasyon).

Nöroglia: Sinir dokuda nöronlara desteklik yapan yardımcı hücreler, ara nöronlar.

Nöron: Sinir hücresi.

Nötr atom: elektron ve proton sayısı birbirine eşit olan atom

Nükleaz : Nükleik asitleri kısa oligonükleotit parçalarına yada tek nükleotide hidrolize eden enzimler grubu.

Nükleoprotein: proteinlerin nükleik asitlerle kurduğu moleküler birlik.

Nükleotid: Nükleik asitlerin (DNA, RNA) yapı birimleri.

Nükleus: Çekirdek.

[En Üste Dön](#)

'O'

Obje: Nesne

Oksidasyon: (Yükseltgenme) Elektronların bir atom ya da molekülden ayrılmasını sağlayan kimyasal tepkime.

Oksin: Bitkide büyüme, gelişme hormonu.

Oksotrof : Ana ve babanın genlerinde bulunmasına karşın kendi büyümesi için gerekli molekülü sentezleyemeyen mutant mikroorganizma.

Omurilik : Omurga içerisinden geçen sinirsel doku.

Oogami : Genellikle büyük hareketsiz dişi gamet ile küçük ve hareketli erkek gametin birleşmesi.

Oogenez: yumurtanın meydana gelmesi olayı.

Oosfer: Yumurta hücresi, dişi gamet.

Oosit : Dişi eşey organında eşey hücrelerinin oluşması sırasında oogonyumdan değişen ve iki mayoz bölünmesi geçirecek olan hücre.

Oospor : Oomiset mantarlarda, alglerde ve protozoonlarda döllenmiş oosferde gelişen kalın

duvarlı zigot.

Operatör gen : Bakteri yada virüs genomunda repressör (baskılayıcı) proteini bağlayan ve yanındaki genin transkripsiyonunu kontrol eden gen.

Organel: Hücre içinde belirli bir görevi yapmak üzere özelleşmiş ve zarla çevrili yapılar. Çekirdek, mitokondri, kloroplastlar gibi.

Organik madde : Doğal olarak bulunmayıp canlı organizmalar tarafından sentezlenen maddeler.

Organogenez: Embriyo tabakalarından organların meydana gelmesi.

Osein: Kemik dokunun ara maddesi.

Osteosit: Kemik dokuyu oluşturan kemik hücreleri.

Otolit: Kulak taşı.

Osmoz: Suyun yoğunluğunun çok olduğu yerden az olduğu yere doğru, yarı geçirgen zardan geçmesi.

Ototrof: Kendi besinini kendi yapabilen canlılar.

Ovaryum: yumurtalık, yumurtaların meydana geldiği yer.

[En Üste Dön](#)

'Ö'

Ökaryot hücre: Zarla çevrili organelleri ve gerçek çekirdeği olan hücre.

Özümleme: Canlı organizmanın, dışarıdan aldığı besin maddelerini parçalayıp yeniden kendine özgü maddelere dönüştürmesi.

Özüt: Bir doku örneğinin parçalanmış hali.

[En Üste Dön](#)

'P'

Paleontoloji : Fosilleri inceleyen, yaşları ve anatomik yapıları hakkında fikir yürüten bilim dalı.

Pankreas : Genel olarak midenin sol yanında yer alan, hem iç salgı hemde dış salgı ile görevli olan karma bez.

Parankima: Bitkilerde diğer dokuların arasını dolduran temel doku.

Parasempatik: Organların çalışmasına yavaşlatıcı etki yapan otonom sinir sisteminin bölümü.

Partenogenez: Yumurtanın döllenme olmaksızın gelişerek yeni canlı meydana getirmesi.

Paratroit hormon : Paratroit bezinden salgılanan, kalsiyumun bağırsaktan emilimini, böbreklerden atılmasını, kemiklerden serbest hale geçirilmesini ve hücreler arasındaki kalsiyum iyon konsantrasyonunu kontrol eden hormon.

Patojen: Hastalık yapıcı özelliği olan mikroorganizma veya madde.

Patoloji: Hastalık bilimi, hastalığın nedenlerini araştıran uzmanlık dalı.

Pektin: Özellikle bitki hücrelerinin orta lamelinde bulunan büyük moleküllü, karbonhidrat karışımı maddeler.

Penisilin : " Penicillium notatum " isimli bir mantar tarafından üretilen ve bakteri hücre duvarının sentezini engelleyen bir antibiyotik.

Pepsin: Mide öz suyunda bulunan ve proteinleri sindiren enzim.

Pepton: Proteinlerin mide öz suyunda sindirime uğramış son hali.

Periderm : Ağacın kabuk kısmı.birçok gövde ve köklerde ikinci büyüme ile epidermisen yerini alan doku.

perikarp : Kalbin en dış örtüsüne verilen ad.

Periost: Kemik zarı. Kemiklerin dışında bulunan, kemik dokunun beslenmesini onarılmasını sağlayan zar.

Peristaltik: Sindirim sistemi gibi bazı organların çeperlerinde görülen ritmik ve kuvvetli kasılıp gevşeme hareketleri. Bu ritmik kasılma dalgaları organ içindeki maddeyi hareket ettirmeye yardımcı olur.

Periton: Karındaki organları saran iki katlı karın zarı.

Pestisit: Tarım bitkilerine zarar veren hayvansal

pH: Bir sıvının asit veya bazlık derecesini gösteren değer.

Pigment: Hücrelere özgü renk veren madde.

Pinositoz: Hücre zarından doğrudan geçemeyecek kadar büyük moleküllü sıvı maddelerin hücreye alınması.

Pistil: Çiçeklerdeki dişi organ.

Plasenta: Çoğu memelide embriyonun besin ve gaz alış-verişini sağlayan yapı.

Plastid: Bitki hücrelerinde renk veren taneciklerin genel adı.

Plazmid: Bakteri stoplazmalarında bulunan ve kromozom gibi davranan DNA'lar.

Pleura: Akciğerleri saran iki katlı zar. Akciğer dış zarı.

Polen: çiçek tozu.

Polipeptid: Protein molekülünün yapısında bulunan amino asit zincirlerinin bir parçası.

Polisaj: Makine sanayiinde parlatmak.

Populasyon: Belirli bir bölgede yaşayan aynı türe ait bireylerin oluşturduğu topluluk.

Por: Gözenek, küçük delik.

Prokaryot hücre: Zarla çevrilmiş özel organelleri ve gerçek çekirdeği olmayan hücreler. Bakteriler ve mavi-yeşil algleri içine alan monera alemindeki canlılar.

Protein: Yapısında karbon, hidrojen, oksijen ve azot gibi elementleri bulunduran temel moleküllerdir. Amino asitlerin peptid bağlarıyla birleşmesinden oluşur.

Proteoliz : Proteinlerin amino asitlerine kadar parçalanması işlemi.

Protoplazma: Hücrenin çekirdeği ile sitoplazmasına verilen ad.

Protozoon : Tek hücreli canlılara genel olarak verilen ad (örneğin algler, mantarlar, bakteriler vs.)

Pseudopod : Bazı tek hücrelilerin hareket etmek veya besin almak amacıyla sitoplazmasının dışarıya doğru oluşturduğu uzantılardır.

Puplaşma: Bazı böceklerin larva evrelerinin sonunda beslenmesiz ve hareketsiz belli bir zaman devresine girerek ergin organizmaları meydana getirmesi olayı.

En Üste Dön

'R'

Radyobiyoloji : Radyasyonun canlılar üzerine nasıl etki ettiğini inceleyen bilim dalı.

Radyoekoloji : Radyasyon ve ekolojik sistem arasındaki ilişkiyi inceleyen bilim dalı.

Refleks : Bir uyarıya verilen ani cevap. Alınan uyarı sonucunda meydana gelen impulsa, beyne iletilmeksizin verilen cevap.

Reçine : Çam, elma, erik gibi bazı odunlu bitkilerin salgıladıkları katı yada yarı akışkan, yarı saydam, suda çözünmeyen salgı maddeleri.

Refleks yayı: Duyu, ara ve motor nöronlardan oluşan en basit mekanizma.

Rekombinant DNA: Farklı biyolojik kaynaklardan elde edilen DNA moleküllerinin birleşmesinden oluşan yapı.

Rekombinasyon: Mevcut genlerin yeni genotipleri oluşturacak şekilde bir araya gelmesi.

Rektum: Kalın bağırsağın anüsle sonlanan düz kısmı.

Rejenerasyon: Canlılarda görülen, yaraların ve yıpranmış organların yenilenmesi olayı.

Replikasyon: DNA'nın kendini eşlemesi.

Replikon : DNA molekülünde bir kopyalama kökeni kapsayan ve peş peşe kopyalanan nükleotit dizilerinden oluşan uzunluk.

Reseptör: Çeşitli uyarıları alabilen ve duyu organlarının yapısında bulunan özelleşmiş hücre, hücre grupları veya sinir uçları. Almaç

Resesif gen: Etkisini fenotipte gösteremeyen ve çekinik olan gen.

Restriksiyon enzimi: DNA'yı parçalamaya, kesmeye yarayan enzimler.

Retina: Gözün ağ tabakası.

Ribozim : Ortamda herhangi bir protein bulunmadığı zaman enzim özelliği gösteren saf RNA.

RNA polimeraz : DNA dan RNA sentezini gerçekleştiren enzim.

Rodopsin : Göz organında bulunan ve fotonun ilk olarak çarptığı bir çeşit protein.

[En Üste Dön](#)

'S'

Safra tuzları : Safra kesesinden ince bağırsağa salgılanan ve yağların misellere (küçük partiküller) dönüşümünü sağlayan biyokimyasal maddeler.

Sarkolemma: Kas telini saran zar.

Sedimentasyon: Çökelme.

Segmentasyon: Bir vücut yada yapının benzer parçalara bölünmesi, zigotun geçirdiği bölünme evreleri.

Sekretin: On iki parmak bağırsağının salgıladığı hormon.

Seleksiyon: Seçilim, ayıklama.

Selüloz: Üç bin ya da daha fazla glikozun birleşmesi ile oluşan bitki hücrelerinin temel yapı taşı olan polisakkarit.

Sentromer: kromozomlarda kardeş kromotidler bir arada tutan kısım.

Sentriyol : Hücre bölüneceği zaman kutuplara göç eden, iğ ipliklerinin yapımında rol oynayan organellerdir.

Serebral : Beyin organıyla ilgili yapı.Beyine bağlı.

Serum: Kanın, pıhtılaşmasından sonra hücrelerinden ayrılmış, açık sarı renkli sıvı kısmı.

Sesil : Bir organizmanın sap, gövde ve pedisel gibi yapıları olmaksızın doğrudan bir yere oturması (Örneğin deniz tabanına oturması).

Sessiz mutasyon : Meydana geldiği gen üzerinde, daha sonra bu gen tarafından üretilen proteinin fonksiyonunu değiştirmeyen mutasyonlardır (etkisiz mutasyon).

Sıcak kanlı canlılar: Vücut sıcaklığı ortam sıcaklığına göre değişmeyen ve hep aynı kalan canlılar.(Sabit sıcaklıklı canlılar)

Sil : Bazı tek hücrelilerde hareketi sağlayan, yine bazı organizmaların akciğer borularında senkronize hareket ederek toz vb. partikülleri akciğerden uzaklaştıran kamçı benzeri yapı.

Sinaps: İki nöronun veya nöronla başka bir hücrenin bağlandığı yer.

Sinüs : Organların yada dokuların arasındaki boşluk yada herhangi bir açıklık.

Sitoloji: Hücreyi inceleyen bilim dalı.

Soğuk kanlı canlılar: Vücut sıcaklığı ortam sıcaklığına göre değişen (balık, kurbağa, sürüngen) hayvanlar.(Değişken sıcaklıklı hayvanlar; Polikilotherm)

Söloom : Hayvanlarda bir epitel (söloom epiteli) ile astarlanmış olan vücut boşluğuna verilen ad.

Sperm: Erkek üreme hücresi.

Spirillum: Sipiral şeklindeki bakteri

Spor: Eşeysiz üreyen türlerde, küçük ve dayanıklı olan üreme hücresi.

Sporozoit: Sporluların sporlarından türeyen ve yetişkin hücreyi veren, çekirdekli küçük stoplazma parçası.

Stamen: çiçekte erkek organ.

Stigma: Trake solunumu yapan böceklerde, trake açıklığı yada Öglenada ışığa duyarlı göz noktası. Çiçekteki dişi organın üstü.

Stoma: Yaprığın alt ve üst yüzeyinde bulunan, gaz alış verişini sağlayan delik.

Süberin: Mantar özü.

Süksesyon: Bir bölgede yaşayan çeşitli türlerin belirli bir zaman içinde birbirlerini izleyerek ortaya çıkmaları; ekolojik süksesyon.

Süspansiyon: Asıltı. Bir akışkan içinde yüzen sıvı parçacıkların oluşturduğu sistem.

En Üste Dön

'T'

Takım : Canlıların sınıflandırılmasında kullanılan, familya ve sınıf arasındaki bulunan, yakın benzerlik gösteren organizmaların meydana getirdiği taksonomik birlik. Ordo.

Taksi: Tek hücrelilerin yer değiştirme hareketi.

Taksonomi : Canlıların sınıflandırılması ve bu sınıflandırmada kullanılan kural ve prensipler.

Terminatör gen : RNA polimerazın transkripsiyonu durdurmasına neden olan DNA dizisi.

Tek çenekli bitki: Embriyolarında bir çenek yaprağı bulunduran bitki.

Termofil : Yüksek sıcaklıklarda yaşayabilen mikroorganizmalara verilen genel ad (termofil = ısıyı seven).

Tetrat: Mayoz bölünme sırasında homolog kromozomların birbirlerine sarılarak oluşturdukları dört kromotitli yapı.

Timin : DNA yapısına katılan fakat RNA yapısına katılmayan bir primidin bazı.

Timpanum : Orta kulağı oluşturan davul şeklindeki boşluk.Aynı zamanda böceklerin işitme organı, timpanal organı.

Topoğrafik: Bir yerin görünümüne, engebelerine ilişkin.

Trake: Bitkilerin odun kısmındaki su taşıyan kılcal borular. Bölmesiz geniş odun boruları. Böceklerde solunum organı.

Trakeit: Bölmeli ve dar olan odun boruları. Böceklerdeki solunum organının kılcal boruları.

Transgenik canlı: Rekombinant DNA teknolojisiyle yabancı bir genin yerleştirildiği canlı.

Transdüksiyon : Bir mikroorganizmadan bir diğerine virüs veya bakteriyofajlar aracılığıyla gen aktarılması olayı.

Transkripsiyon: (yazılma) DNA ipliklerinin birinden genetik bilgilerin yeni sentezlenen mRNA'ya aktarımı.

Translasyon: (okuma) mRNA'nın sentezlendikten sonra stoplazmadaki ribozoma bağlanıp amino asitleri tRNA'lar yardımıyla sıraya koyması.

tRNA : Protein sentezi sırasında (translasyon) amino asitleri ribozoma taşıyan özel bir RNA çeşidi.

Tubul : Hücre içerisinde veya doku içerisindeki tüpsü yapılara verilen genel ad.

Turgor: Bir bitki hücresinin osmozla su alıp şişmesi ve hücre çeperinin gergin hale gelmesi.

Tümör (villus): İnce bağırsağın iç yüzeyindeki, sindirilmiş besinleri emip kana karıştıran parmaklı uzantılar.

[En Üste Dön](#)

'U'

Uç meristem : Bitkilerin kök ve gövdelerinin en uçlarında bulunan, sürekli bölünerek bitkinin büyümesini sağlayan doku.Meristem dokusu.

Unipolar : Tek kutuplu olma durumu.Bazı sinir hücreleri yalnız tek bir uzantıya sahip olabilir (unipolar sinir hücresi).

Urasil : Yalnızca RNA yapısına katılan baz.

Uterus: Döl yatağı, rahim.

Uyarı: Canlılarda belli bir tepkiye yol açan, fiziksel, kimyasal veya biyolojik etken.

Uyartı: Bir uyarının sinir hücresinde oluşturduğu kimyasal veya elektriksel değişimler.

[En Üste Dön](#)

'Ü'

Üre: Protein metabolizması sonucu oluşan suda eriyen azotlu artık madde.

Üretici: Ototrof, kendi besinini yapan canlı.

[En Üste Dön](#)

'V'

Vagus: Beyinden çıkan 10.sinir. mide, bağırsak, kalp ve akciğerlerin otomatik çalışmalarını sağlar.

Varyasyon: Bir türün bireylerindeki aynı karakterin farklı şekilleri, değişiklik, çeşitlilik.

Vakuol : Ökaryot hücrelerin sitoplazması içerisinde sıvı, hava yada kısmen sindirilmiş besin kapsayan tek zarla çevrili yapıların her biri.

Valin : Protein sentezine katılan amino asitlerden birisi.

Vaskular sistem : Ksilem ve floemden oluşan bitki dokularında, ksilem tarafından su ve suda erimiş maddelerin, floem tarafından fotosentez ürünlerinin taşınmasını sağlayan iletim sistemi.

Vanadyum : İnsan ve hayvanlar için gerekli bir eser (az miktarda bulunan) elementidir.

Verimlilik : Birim zamanda meydana getirilen yavru sayısı ile ölçülen, bir bireyin yada popülasyonun üreme kapasitesi. Fertilité.

Ventral : Bir organizmanın karın kısmı (sırt kısmı dorsal).

Vejetasyon : Bitkinin tohumdan gelişip tekrar tohum verecek hale gelene kadar geçen dönemi.

Viroid : Bitki hücrelerinde hastalık yapan, 400 ' e kadar ribonükleotitten oluşan, virüslerden daha basit yapıli organizma.

Vitellus: Yumurta sarısı, yedek besin.

En Üste Dön

'Y'

Yağ asidi : Esterlerle bileşikler yaparak yağ moleküllerini meydana getiren maddeler.

Yapısal gen : Hücrenin yapısı ve metabolizması için gerekli RNA ' ları kodlayan DNA dizisine verilen genel ad.

Yüzme kesesi : Birçok kemikli balıkta çeperi sindirim kanalı ile aynı yapıda, içi hava ve diğer gazlarla dolu olan, hidrostatik denge, solunum, ses çıkarma ve ses almada görevli yapı.

Yoğunluk: Herhangi bir maddenin bir birim hacminin kütlesi.

Yumurta: Dişi üreme hücresi.

En Üste Dön

'Z'

Zar: Hücreyi ve çoğu organelleri çevreleyen lipit ve proteinlerden oluşan yapı.

Zigot: Dölllenmiş yumurta hücresi.

Zooloji: Biyolojinin hayvanları inceleyen dalı.

Zoospor : Tek hücreli algler ve mantarlarda kamçılı, hareketli eşey hücresi.

Zootoksin : Bir organizma tarafından meydana getirilmiş toksik maddeler.